

**“Jesteśmy zespołem” Program
autorski wspierający
umiejętności
emocjonalno-społeczne u dzieci
w wieku przedszkolnym
Rok szkolny 2023/2024**

mgr Natalia Czap-Kubicka

Zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 21.06.2012 w sprawie dopuszczenia do użytku programu wychowania przedszkolnego określono, iż zadaniem niniejszego programu jest realizacja aktualnej podstawy programowej szczególnie w poniższym zakresie:

1. Wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju.
2. Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualność, oryginalność dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie.
3. Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi oraz dbanie o zdrowie psychiczne, realizowane m.in. z wykorzystaniem naturalnych sytuacji, pojawiających się w przedszkolu oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci.
4. Kreowanie, wspólne z wymienionymi podmiotami, sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze, oraz rozwijania zachowań wynikających z wartości możliwych do zrozumienia na tym etapie rozwoju.

Zgodnie z aktualną podstawą programową wychowania przedszkolnego dąży się, aby niniejszy program wspierał osiągnięcia dziecka na koniec edukacji przedszkolnej, szczególnie w poniższym zakresie:

1. Dziecko rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje, próbuje radzić sobie z ich przeżywaniem.
2. Dziecko szanuje emocje swoje i innych osób.
3. Dziecko przedstawia swoje emocje i uczucia, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu.
4. Dziecko rozróżnia emocje i uczucia przyjemne i nieprzyjemne, ma świadomość, że odczuwają i przeżywają je wszyscy ludzie.

5. Dziecko szuka wsparcia w sytuacjach trudnych dla niego emocjonalnie; wdraża swoje własne strategie, wspierane przez osoby dorosłe lub rówieśników.
6. Dziecko zauważa, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania, panuje nad nieprzyjemną emocją, np. podczas czekania na własną kolej w zabawie lub innej sytuacji.
7. Dziecko wczuwa się w emocje i uczucia osób z najbliższego otoczenia.
8. Dziecko używa zwrotów grzecznościowych podczas powitania, pożegnania, sytuacji wymagającej przeproszenia i przyjęcia konsekwencji swojego zachowania.
9. Dziecko obdarza uwagę inne dzieci i osoby dorosłe.
10. Dziecko komunikuje się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne; wyraża swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy.

Niniejszy program jest skierowany do przedszkolaków w przedziale wiekowym od 5 do 6 lat. Będzie on realizowany w roku szkolnym 2023/2024 w trzech grupach w Przedszkolu nr 2 w Redzie: gr. IV Motylki, gr. V Pszczółki, gr. VI Sówki. Zajęcia realizowane są raz w tygodniu. Dzieci będą pracować w mniejszych zespołach (ok 6 osób), w częstotliwości raz na dwa tygodnie (na zmianę- w pierwszym tygodniu jeden zespół, w kolejnym- drugi zespół), lub co tydzień jeżeli w danej grupie powstanie tylko jeden zespół. Czas trwania jednego zajęcia wynosi ok 45 min. Cały program składa się z 20 zajęć. Dobór uczestników do grupy ma charakter celowy, odbywa się na podstawie wywiadów i obserwacji dzieci, jest konsultowany z wychowawcami. Do programu zakwalifikowane zostaną dzieci wykazujące trudności natury emocjonalno- społecznej, m.in wycofane, nie znające norm społecznych, mające trudności w interakcji z drugą osobą.

Celem ogólnym jest podniesienie kompetencji społecznych dzieci. W dobie zaawansowanej technologii, rozwijającej się komunikacji zdalnej, wsparcie dzieci w codziennych interakcjach w grupie jest jak najbardziej uzasadnione. Dzieci w trakcie zajęć będą utrzymywały zasady pracy w grupie- np czekanie na swoją kolej, dzielenie się, oraz będą przygotowywać się do nauki nowych umiejętności społecznych. Kolejnym

celem ogólnym jest wspieranie rozwoju intelektualnego dzieci. Stymulacja rozwoju poznawczego podczas zajęć będzie odbywać się m.in poprzez wspieranie myślenia przyczynowo- skutkowego, ćwiczenie umiejętności dopasowywania elementów, kategoryzowania, wyodrębniania. Dzieci będą wzbogacać swoją mowę czynną i bierną o nowe pojęcia. Kolejnym celem jest nauka rozpoznawania i wyrażania emocji i uczuć. Dzieci podczas zajęć będą określać stany i uczucia bohaterów bajek, przygotowując się tym samym do nauki określania własnych uczuć

Cele ogólne:

- Podniesienie kompetencji społecznych
- Wspieranie rozwoju intelektualnego dzieci
- Nauka rozpoznawania i wyrażania uczuć
- Budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby

Cele szczegółowe:

Dzieci:

- poszerzą wiedzę w zakresie konfliktów i akceptowanych sposobów ich rozwiązywania
- rozwiną umiejętność proszenia i udzielania pomocy
- będą kształtować postawę empatii
- poznają wzorce akceptowanych społecznie zachowań podczas doświadczenia porażki
- rozwiną umiejętności poznawcze w zakresie uwagi i percepcji słuchowej - rozwiną umiejętności poznawcze w zakresie myślenie przyczynowo- skutkowego - utrwalą umiejętność rozpoznawania i nazywania podstawowych uczuć - podniosą świadomość dotyczących własnych mocnych stron
- rozwiną kreatywność i twórczość

Tematyka

Tematyka jest oparta na podręczniku "Wspólna Przygoda" D.Bentkowska, J.Węglarz" - książka do zestawu zajęć TUS. Schemat pracy, jest zgodny z przyjętą metodologią pracy TUS. Zakłada on wstęp (np powitanie w kole, iskierka, piosenka) który buduje dobrą atmosferę w grupie, rozwinięcie (zajęcia właściwe, związane z

tematem- oparte na niżej podanych metodach) oraz zakończenie, czyli podsumowanie, pożegnanie, podziękowanie za zajęcia. Dla dzieci 6 letnich kontynuujących program tematyka pozostaje taka sama, zmodyfikowane zostaną formy realizacji danych zagadnień.

L.p	Temat wiodący	Omawiane zagadnienia
1	Nasze emocje	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady- nawiązanie do kodeksu przedszkolaka, zabawy integracyjne, ćwiczenia interakcyjne typu “dyrygent”, “koparka” uczące uważności na drugą osobę. - Kształtowanie pozytywnej atmosfery w grupie, tożsamości grupowej (wspólne historie na podstawie kart projekcyjnych, zabawy naśladowcze typu “Jeż”, “Kto tak jak ja”, zabawy ruchowe w parach - Zabawy z wykorzystaniem symboli (piktogramy, zdjęcia, pacynki) podstawowych emocji,(m.in. dopasowywanie w parach, analiza obrazków społecznych, zabawa “prezent”, zabawy typu “zaczekaj na swoją kolej”, zabawy naśladowcze, zabawy typu “co by było gdyby?”) - Zabawy z elementami dramy, pantomimiczne (zabawy typu “naśladujemy emocje”, oglądanie teatrzyków pacynkowych, odtwarzanie teatrzyków pacynkowych, praca w kręgu- rozmowa kierowana na podstawie ilustracji, bajki, dźwięku- “jak się czuł/czuła?, dlaczego?”

2	Kim jestem? - samowiedza, tożsamość grupowa, indywidualna	<ul style="list-style-type: none"> - Poszukiwanie podobieństw i różnic pomiędzy sobą a rówieśnikami (zabawa ruchowa typu "wszyscy którzy" "co do mnie pasuje?", karta pracy "znajdź różnice", praca plastyczna "oto ja", - Określanie mocnych i słabszych stron (praca z ilustracją, bajkoterapia "O smoku Zaku" lub "Konkurs talentów"- pytania do treści praca w kręgu , karta pracy "moje umiejętności", zabawa ruchowa "lustro") - Ja i moja rodzina (budowanie poszanowania dla rodziny, pobudzanie empatii- zabawa Interakcyjna masażyki "tort urodzinowy", zagadki o rodzinie) - Prawda i fałsz- modelowanie postawy prawdomówności (ćwiczenie myślenia przyczynowo skutkowego na podstawie historii o Adasiu, zabawa ruchowa "prawda/fałsz" ćwiczenie myślenia twórczego typu "dokończ historię"
3.	Ja i inni w grupie rozumienie interakcji międzyludzkich	<ul style="list-style-type: none"> - Próba zrozumienia pojęcia samotności (modelowanie postaw, elementy dramy "zapraszamy do zabawy" opowiadanie "Samotność Pana Borsuka", zabawy ruchowe typu "gorące krzesło"- bez elementu wykluczania, historyjki obrazkowe-ćwiczenia myślenia przyczynowo skutkowego) - Budowanie w grupie atmosfery przyjaźni (modelowanie- film/scenka pokazująca przyjaciół, zabawy dramowe "co można zrobić z przyjacielem?" bajkoterapia "Lalki Natalki", ćwiczenie interakcyjne "paczki"- ukazanie powiedzenie "Nie szata zdoobi człowieka" - Rozwiązywanie konfliktów- zabawa do piosenki "na zgodę" ćwiczenie myślenia twórczego typu "otwarte rozwiązanie", rozmowa kierowana na podstawie wiersza "Sprzeczka na grządce", utrwalania rymowanki, oglądanie teatrzyków pacynkowych, odtwarzanie teatrzyków pacynkowych - Radzenie sobie z porażką- modelowanie postaw film/scenki pacynkowe, odtwarzanie ról (pocieszanie kolegi) zabawa ruchowa "kłótnia stóp" - Zasady dobrego zachowania (utrwalenie zwrotów

		<p>grzecznościowych- zabawy na sygnał, odtwarzanie ról, układanie historyjki obrazkowej, zabaw z piosenką “proszę, przepraszam, dziękuję”,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Radzenie sobie ze stresem (5-6 latki)- ćwiczenia treningu uważności, elementy relaksacji, zabawy typu “krąg moich bliskich”
--	--	---

Metody pracy:

- Praca w kręgu, burza mózgów
- Praca z tekstem, bajkoterapia
- Praca ze zdjęciami
- Zabawy dramowe, pantomimiczne
- Zabawy interakcyjne
- Gry
- Zabawy ruchowe (ćwiczenia naśladowcze, zabawy pobudzające koncentrację)
- Zabawy wspierające kreatywność (karty projekcyjne, historie o otwartym zakończeniu)

Ewaluacja programu:

- Systematyczna obserwacja dzieci, wywiady z nauczycielami i wybranymi rodzicami w kierunku jakości relacji grupowych